GAZETA LWOWSKA.

We Środę Nro. 100. 30. Sierpnia 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Ziemi Siedmiogrodzkiéy. —

Z powodu wybuchłey zarazy morowey w Bukareście na Wołoszczyznie, kwarantanna na wszystkich granicach kraiu naszego od Wołoszczyzny i Multan zaprowadzona tak dla osób iak i towarów, z dni 10. na 21. powiększona została. Znayduiącym się iednak w naybliższych górach gospodarzom, dozwolono aż do dalszego rozporządzenia, płody swoie czyścić na otwartem powietrzu, na wzgórzach u wstępu gór Playen położonych, z zachowaniem przepisanego porządku.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Z Nowego Yorku donoszą pod d. 4. Lipca: Dziś, iako w dzień piędziesiąt szóstey rocznicy ogłoszonéy niepodległości Ziednoczonych Stanów Ameryki Północnéy, nakazane są wielkie uroczystości. Wszystkie woyska występuią, wszystkie korporacyie łączą się. Akt niepodległości odczytany będzie w kościele, i będą miane publiczne Mowy. Oświecenia, ognie tryumfalne i sztuczne, uroczystość tę zakończą. Także i w Teatrach poczyniono przygotowania do uczczenia tego festynu.

Portugaliia.

Dnia 31. Lipca wykonała Rejentka D o n n a I z a b e l l a przysięgę na Konstytucyią, poczém wyszła na miasto przechadzać się, a w wieczór była w teatrze.

Gazeta Dworska z d. 1. Sierpnia zawiera Odezwę, w którey Rejentka oświadcza, że aż do doyścia lat swoiéy synowicy, na czele Rządu pozostanie.

Dnia 1. Sierpnia o godz. 5 z południa pułki piechoty, iazdy i artyleryi, składaiące załogę Lizbony i Belem, zebrały się na placach Rocio i Terneiro de Poco; Jey Królewic. Mość Rejentka, zaczyciła obecnością swoią paradę woyskową. Gdy woysko przeciągnęło, oświecono miasto; Rejentka w towarzystwie obu Sióstr, udała się na teatr San Carlos. Ukazono portret Króla. Odśpiewano wiersze na cześć Jego śród oznaki powszechney radości.

D. 2. Sierpnia o godz. 1 były u Dworu wielkie pokoie i całowanie ręki. O godz. 6 wieczorney, udała się Rejentka do Kościoła katedralnego, gdzie odśpiewano uroczyście hymn S. Ambrożego. Publiczne uciechy trwały przez całą noc.

Z Lizbony z d. 21. Lipca donoszą: Intendent Policyi zabronił surowo wszelkich hałaśliwych okrzyków w teatrze.

Kommissyia do zaprowadzania Konstytucyi wezwała Rejencyią o podanie środków dochodzenia praw wybiorczych każdego obywatela; oświadczyła, że nic przedsiębrać nie może, dopóki Konstytucyia ogłoszoną i zaprzysiężoną nie będzie; przedstawiła oraz, aby każda z trzech klass obywateli osobno, a nie razem przysięgała. Nota datowana była z d. 18. Lipca.

Gubernator w Porto uskarza się pod d. 16. Lipca na spaźnianie się w ogłoszeniu rozkazów Don Pedra. »Woysko, iak się w raporcie swoim do Rejencyi wyraża, okazało z początku tyle radości na pierwszą wiadomość, ile teraz z powodu tego opóźnienia iest niespokoyne. Wiedza iuz w Porto, mówi daley, że w Lizbonie między woyskiem zaszły niezgody, idzie więc o to, by wszelkiéy niepewności koniec położyć. Poiednawczy charakter mieszkańców i karność woyska, trzymały ich dotąd w karbach powinności i umiarkowania, i ostatnich dwóch wieczorów na tém poprzestali, że w teatrze w całéy mocy z swoim zapałem wybuchnęli. Wszakże zachowali przytém naywiększy porządek i naywiększe uszanowanie Władz. Tymczasem otwarcie wyznać muszę, iż ieżeli ten stan niepewności dłużéy potrwa, i z pierwszą pocztą wyraźne rozkazy do zaprzysiężenia Konstytucyi nie nadeydą, niepodobieństwem będzie odpowiedzialnym być za spokoyność publiczną, i smutne skutki w takim składzie rzeczy wyrachować.«

Gwiazda z d. 14. Sierpnia udzieła następuiących wiadomości: Admirał Guintarla mianowany iest Ministrem Marynarki w Portugalii. Ministerium Sprawiedliwości poruczone Don Pedrowi de Mello, którego w Paryżu zastąpić ma Hrabia de Villareal. — Sir Charles Stuart odebrał d. 2. rozkaz powrócenia do Londynu; wyiechać chciał d. 8. — W Bragancyi zbuntował się 24ty pułk piechoty; 200 ludzi z Brygadyierem de Monte-Allegre przeszli do Hiszpanii. — W Chaves i w prowincyi Alentejo zaszły także niepokoie. W

)(

Estremos podczas zaprzysiężenia Konstytucyi d. 2. Sierpnia, podniósł rokosz 17ty pułk piechoty i przeszedł do Hiszpanii z Brygadyierem Magesse z bronią, kapellą, kassą, Oficerami i t. d. — W Villaviciosa zbuntowało się 180 ieźdźców z pułku 2go, a brygada artyleryi chciała Chaves opuścić, ale na przeciwko niey wyruszono i wszystkich w pień wycięto. — Woyska wyszłe do Hiszpanii w prawdzie tam przyięte, ale rozbroione zostały.

W prowincyi Tras-os-Montes (gdzie iak wiadomo w roku 1823 kontr-rewolucyia wzięła była swóy początek) podług doniesienia Gazety Oportskiéy usiłowano lud wieyski uzbroić przeciw Konstytucyi Brygadyier Madureira z milicyi i pensyionowany Pułkownik Silva stanęli na czele tego powstania, którego środkowym punktem było Chaves, a dokąd Dowódca woyskowy w Oporto, Jenerał Saldanha de Oliviera-Daun, na dniu 22. Lipca swoię główną kwaterę był przeniósł. — Podług powyżey rzeczonego doniesienia w Gazecie Oporckiéy z d. 25. Lipca, powstanie uśmierzone zostało, a Brygadyier Madureira ucieczką się ratował.

Z Lizbony pod d. 6. Sierpnia mamy następuiące doniesienia:

Gubernator woienny w prowincyi Tras-os-Montes, Correa de Mello, wydał pod d. 22. Lipca z główney Kwatery swoiey w Chaves następuiącą Odezwę:

»Mieszkańcy w Chaves! Waleczni i posłuszni żołnierze osady tuteyszéy!«

»Gdy wiarołomni ludzie i spokoyności burzyciele odważyli się wchodzić w związki, przeciwne oczywiście rozkazom Króla, pospieszam uwiadomić Was, że wielu z hersztów tych zbrodniczych związków przeszłéy nocy uwięzionych i sposobności pozbawionych zostało, mieszać nadal spokoyność publiczną. Poczynione są oraz kroki do przeszkodzenia ponowieniu się podobnych zamachów. Sprawcy niepokoiu schwytani zostali tak prędko i po cichu, że dopiero po uwięzieniu onych, możecie dowiedzieć się o tém, co zaszło. — Szczęśliwy skutek należy Waszéy stałości, Waszéy uległości rozkazom Zwierzchniczym i Waszéy wierności, która Was zawsze odznacza. Każdego czasu na Was polegać będę, ile razy przyydzie mi pełnić to ważne, od Króla Jmci Nayprawowiernieyszego poruczone mi urzędowanie.«

Ten sam Jenerał Correa de Mello, posłał pod d. 29. Lipca następuiący Rapport do Ministra Woyny:

»Jaśnie Wielmożny Panie!«

»Pułk 24ty piechoty dopuścił się téy zuchwałości, że w nocy d. 27. wszystkich swoich Oficerów ze starszyzny poymał i wyraźnie przeciw rozkazom Króla, Pana naszego, powstał. Tyle przynaymniéy upewnić mogę JW. Pana, że 12ty pułk iazdy cofnął się śród ognia, sypanego przez rzeczony pułk piechoty. Pospieszać będę przeciwko rokoszanom z całem woyskiem, które w téy prowincyi wiernem pozostało. — Tymczasem zdawałoby mi się z zamiarem bardzo zgodne, gdyby JWPan wysłał mi na granicę oddział woyska z Oficerem, któryby uwiadomionym mógł być o moim pochodzie i stósowne odemnie odbierać rozkazy.«

Wicehrabia de Santa Martha donosi z główney kwatery swoiéy w Braga, że wydał rozkaz do pułków piechoty Nro. 3 i 21, aby dla wsparcia Jenerała Mello ku Chaves ruszyły. — Podług drugiego doniesienia tegoż Jenerała z Chaves pod dniem 29. Lipca datowanego, nie łączył się żaden z 12go pułku iazdy do powstańców; wielu także Oficerów 24go pułku piechoty, niechciało mieszać się do iego zamiarów. Widząc się tym sposobem oderwanemi, wzięli kierunek ku Gimonde.

Wicehrabia de Monte-Allegre stoi na czele powstania. Jenerał Mello gotuie się do pochodu.

Rapport późnieyszy Wicehrabi de Santa Martha z d. 31. Lipca opiewa, że buntownicy z Gimonde do Penella się posunęli, i że wprzódy ieszcze Biskupa Bragancyi i Gubernatora tamteyszego uwięzili, z powodu, iż ci opierali się dać pomoc powstaniu. Jenerał Mello dawszy rozkaz Wicehrabiemu Santa Martha, aby z 3cim i 21szym pułkiem piechoty spieszył na pomoc, zalecił mu wstrzymać swóy pochod.

W Braga publiczna spokoyność zamieszaną nie była.

Oto iest pomieniony wyżéy artykuł Gazety Oportskiéy z d. 25. Lipca: »Celem zapobieżenia skutkom, ze sprzecznych wieści o wypadkach w Chaves, wyniknąć mogącym, upoważnieni iesteśmy ogłosić następuiący Raport Jenerała Olveira-Daun, z główney kwatery w Chaves pod d. 2. Lipca, Dom Jose Correa de Mello, woiennemu Gubernatorówi Prowincyi Tranz-os-Montes, uczyniony:-

»Jaśnie Wielmożny Panie!«

»Chcąc zniweczyć układy niektórych osób, acz pod pokrywką Roialistów, iako burzycieli spokoyności dobrze znanych, i uprzedzony będąc, że w różnych miastach i okolicach lud podmawiać usiłuią do oparcia się zaprzysiężeniu Konstytucyi, użyłem prędkich i stanowczych kroków, któremi iuż większą część tychże poymałem. — Stało się to téy nocy, własnie w chwili ich gro-

madzenia się. Pośpieszam przeto uwiadomić o tém JWPana i zapewnić Go, że dotąd (do 2. godziny rano) spokoyność publiczna zamieszaną nie była, ponieważ wszystko zrobiło w nocy i bez hałasu; wreście, ilem się mógł dowiedzić; zdaie się, że podobne niepokoie w innych obwodach Prowincyi wcale się nią pokazały. Bóg niechay zachowa JWPana!«

Do tego Raportu umieściła rzeczona Gazeta wstęp następuiący:

»Jenerał-Brygadyier Madeireira z milicyi i pensyionowany Pułkownik Silva, byli hersztami całego zaburzenia. Pierwszy uszedł, ścigany atoli iest przez oddział iazdy, maiący rozkaz dostawić go żywcem, lub nieżywego. Reszta spólników iest: były Sędzia (*Iuez de Fora*) Freixo; Porucznik G. Peiscoto, Kapitanowie F. de Campo i Silva, Adjutant Bernardo, Dr. Miras, z Oycem i bratem, zbankrutowanym kupcem i t. d. Wielu z nich poymano. Buntownicy uzbroili się w kosy, żerdzie i karabiny, które potém poporzucali, by prędzéy uchodzić mogli, gdy woysko przeciwko nim ruszyło. Ich okrzyk woienny był: Niech żyie Hiszpaniia! Niech nam da Króla nieograniczonego! Śmierć Anglikom, Konstytucyionistom i wszystkim, którzy Konstytucyią zaprzysięgaią!«

Gazety Dworska umieściła następuiący spis Ministrów nowo mianowanych:

Minister Spraw Wewnętrznych: Francisco Manuel Trigozo de Aragano Morato. — Spraw Zewnętrznych: Francisco de Almeida Portugal. — Spraw kościelnych i Sprawiedliwości: Petro di Mello Brejuer. — Skarbu: Sobral Hermano. — Woyny: Joao Carlos de Saldanha de Oliveira e Daun. — Marynarki i Prowincyy zamorskich: Ignacio da Costa Quintello.

Hiszpaniia.

Z Madrytu d. 31. Lipca mamy następuiące doniesienia:

Król i Królowa przybyli d. 29. do Cuenca śród odgłosu radości wszystkich mieszkańców i wysiedli w pałacu Arcybiskupim. Królestwo bawili tam do 30. Lipca i Arcybiskup starał się iak naygodniey przyiąć swoich dostoynych Gości. W Gwadalaxarze podeymować Królestwa będzie Xiążę Infantado, gdzie do 10. Sierpnia zabawią. I tu i w pałacu Biskupim Siguonzy, czynią wielkie przygotowania na świetne przyięcie.

Gazeta Dworska Madrycka, umieściła pod d. 31. Lipca, następuiącą przestrogę:

»Jeneralny Konzul N. Króla Jmci w Smyrnie, doniósł, że się tam znayduie w obiegu mnóstwo fałszywey monety bitey w Morei, z kąd takowa w różne rozchodzi się strony, naywięcey iest pięćfrankowek Hiszpańskich, ołowianych, śrebrem powleczonych, ale tak dobrze naśladowanych, iż sami wexlarze oszukuią się. Tylko po brzęku poznać ie można.«

Rozeszła się wieść w Paryżu, zapewne bez naymnieyszéy zasady, że miasto Hiszpańskie Granada, które od Kwietnia r. b. doznawało ciągłych wstrzęsień ziemi, zupełnie zapaść się miało.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Wielkie upały wstrzymały Króla u ieziora Virginia-Water, gdzie ciągle łapaniem ryb na wędkę zabawia się.

Xiążę York, który był niebezpiecznie zachorował, pomimo że ieszcze wcale do zdrowia nieprzyszedł, udał się z naiętego na lato pomieszkania Old-Brompton do Brigthonu, ponieważ w pierwszem dwoiakiego doznał przypadku; naprzod deszcz nawalny w nocy nalał mu w łóżko z powodu dziurawego dachu, przezco musiał odmienić pokoy sypialny, a na drugą noc, z tey samey sypialni wykradziono mu wszystkie śrebra.

Nowe spadanie papierów Amerykańskich ztąd poszło, że wexel na 14000 funt. szterl. który Rząd Mexykański zaciągnął na kontrahentów ostatniey pożyczki, przez tychże przyięty nie był.

Parlament odroczony z d. 24. Sierpnia, do 2. Listopada.

Liczba bankructw w Anglii w pierwszych 6 miesiącach tego roku doszła 1641. Naywiększa liczba w całym roku z poprzedzaiących siedmiu była w r. 1819 mianowicie: 1578. Niepłacących od 1. Stycznia do końca Czerwca r. b. na wypuszczenie z więzienia podanych iest 3392. Mnostwo zaś takich, co się poukładali bez publicznego bankrutowania, atoli ich liczba nie do wyrachowania.

Robotnicy oddaleni z fabryk Manszesterskich lub okolicy, staią się mniey niebezpiecznymi dla spokoyności publiczney; mowią, że postanowili Angliią, która ich wyżywić nie może, porzucić, i udać się do Francyi lub Ameryki.

W Irlandyi puszczono z warsztatu pierwszy tam zbudowany okręt parowy »Margrabia Wellesley.« Wielka była uczta z tego powodu na samym okręcie; każdy zaproszony miał prawo, czyli obowiązek przyprowadzić z sobą damę.

Z pomiędzy licznych wieści giełdowych była i ta: że Sir Sidney Smith, który niedawno miał u Króla Francuzkiego posłuchanie, obeymuie naczelne dowództwo nad flotą, która uzbroiona ma być do uważania poruszeń Lorda Cochrane.

Co do niepokoiących wieści, które d. 7. Sierpnia rozeszły się w City o Sir Archibaldzie Campbell, iedna z gazet Londyńskich, daie takie obiaśnienie z Gazet Madraskich: »To pewna, że

do 27. Lutego nie miano w Kalkucie żadnych depeszów od Jen. Campbella. Wiedząc, że właśnie przed miesiącem, t. i. d. 27. Stycznia wkroczył do Umerapurah, naturalna, że to długie milczenie na złe wykładano. Słychać że Birmanie, po nayzaciętszey obronie w oszańcowanem stanowisku, przez Ningti cofnąć się musieli. Jak tylko oddział Angielski z Munipuhr przeprawi się przez rzekę graniczną, spodziewa się bez wielkiego oporu wkroczyć do Umerapurah. Ztemwszystkiem wszyscy Oficerowie nasi zgadzaią się wtem, że Birmanie prowadzą woynę z odwagą a nawet zrecznością dla ucywilizowanych narodów Europy zaszczytną.

Admirał Sir Robert Ottway zatknął swoię banderę d. 3. b. m. na Gangesie o 84 działach i ma wkrótce popłynąć na morze południowo-Amerykańskie, iako naczelnie dowodzący tameczną Angielską stacyią morską.

P. Kanning po konferencyi mianéy z Posłem Rossyyskim, Hrabią Liewen, który niedawno był do Londynu powrócił, wyiechał d. 7. Sierpnia do Brigthonu.

W Liwerpool zawalił się ogromny skład o osmiu piętrach z okropnym łoskotem i wiele ludzi życia pozbawił.

Francyia.

Xiążę Orleański powrócił z Sabaudyi do Paryża.

Buletyn Praw, Nro. 106, zawiéra kilka Rozporządzeń Królewskich względem założenia 17 nowych klasztorów Zakonu Panien Urszulanek.

Jenerał Porucznik Foissac, mianowany Dowódcą dywizyi lekkiéy gwardyi konnéy, na mieysce zmarłego Wicehr. Digeon.

Fregata: *Hebe* zawinęła d. 11. Sierpnia z Hayti do Havre. Przywiozła milion piastrów, iako uzupełnienie pierwszéy raty do wynagrodzenia osadników na St. Domingo. Przypłynęli także na niéy dway Kommissarze Rządu Haytyckiego.

Hrabia Guilleminot w podróży do Konstantynopola, przeieżdżał w d. 10. Sierpnia przez Lugdun.

D. 9. Sierpnia rano o godzinie 9téy udali się do każdego z księgarzy Palais-Rojalu, Kommissarze Policyi; było ich 12, a każdy miał 3 Ajentów Policyynych. Szukali dzieł poprzedniemi rozporządzeniami skonfiskowanych. Szczególniéy pytali o dzieła następuiące: 1) Biografiia Prefektów, iakoby przez byłego Prefekta; 2) Ewanieliia porównana w części historyczéy z moralną; 3) dwie biografiie Parów Francuzkich; 4) Biografiia Dam nadwornych; 5) Pani Jezuitka. Zapewniaią, że przeszło 30 protokołów spisano. Kommissarze szukali do 2giéy godz. z południa i zabrali dzieła nieobięte nawet rozporządzeniem.

Gazeta Francyi zawiéra wyciąg z listu prywatnego z Smyrny d. 27. Czerwca pisanego, w którym między innemi, opisane są ze szczegółami rozboie morskie Greckich Mistyksów, rabuiących wszystkie Europeyskie okręty, bez żadnego względu i różnicy narodu, i z którego okazuie się, iż Rząd Grecki zgrozy te, kiedy chce, wstrzymać iest mocen, ale, że osoby maiące wpływ do Rządu, maią swóy własny interes, aby te rozboie wciąż trwały, pobieraiąc część pewną ze zdobyczy. Są to ci sami, co pieniądze z Angielskiéy pożyczki przeięli, i Grecyią za pierwszem hasłem opuściliby, i udaliby się do Europy, aby z tych pieniędzy, które tam iuż wysłali, i które z sobą ieszcze przywiozą, żyli w zbytkach. Referent ręczy za rzetelność swych podań.

Sąd Paryzki, ukończył d. 2. Sierpnia swoie głosowanie w sprawie dostawy Hiszpańskiéy oswiadczeniem, iż przeciwko żadnemu oskarżonemu nie ma powodu do sądowego postępowania. Ze 130 Parów, tylko 17 żądało publicznych rospraw. P. Ouvrard, względem zabiegów przekupstwa, zaszłych po umowach Bajońskich, odesłany został do przyzwoitéy Władzy. D. 3. Sierpnia chciał Sąd wyrok podpisać.

Hrabia Davoust, Par Francyi, oświadczył w Kuryierze, iż należy do owych (niedawno namienionych Parów), którzy w sprawie kontraktów dostawczych Ouvrarda, żądali iawnych rozpraw.

Zjednoczone Niderlandy.

Donoszą z Hagi pod d. 7. Sierpnia: »Dziś dawał Król w zamku Loo wielkie posłuchanie, które odtąd, iak zwyczaynie, co 14 dni powtarzane będzie.

Król na żądanie Ministra Stanu de Coninck, uwolnił go od wszystkich obowiązków.

Rossyia.

— *Z Petersburga.* —

Doymuiący był widok, gdy tu owych pięciu zbrodniarzów Stanu wieszano; wszyscy spiskowi osądzeni, byli temu obecni; kat odeymował każdemu ordery i znaki woyskowe, składał ie na kupę i spalił ie. Potém odziano zbrodniarzów w odzież więźniów. — Straceni wisieli dwie godziny na szubienicy, poczém zawieziono ciała do twierdzy, dokąd także skazanych do kopalni, poprowadzono, a gdzie aż do czasu odesłania ich na mieysce kary, zatrzymani będą.

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.